

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců JUDr. Tomáše Herce a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **JUDr. Mgr. J. G.**, proti žalovanému: **ředitel Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje**, se sídlem Lidické náměstí 899/9, Ústí nad Labem, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 10. 2022, č. j. KRPU-129822-6/ČJ-2022-0400KR-PK, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 21. 8. 2024, č. j. 15 A 21/2022-126,

t a k t o :

I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**

II. Žádný z účastníků řízení **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Věc se týká nároku na jednorázové odškodnění podle § 105 odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o služebním poměru“). Tento nárok náleží příslušníkovi bezpečnostního sboru (dále jen „příslušník“), jehož služební poměr skončil podle § 42 odst. 1 písm. h) zákona o služebním poměru v důsledku služebního úrazu nebo nemoci z povolání. Řešena je právní otázka splatnosti jednorázového odškodnění, jakož i možného vzniku práva na úroky z prodlení, nebude-li jednorázové odškodnění příslušníkovi vyplaceno včas.

[2] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) byl příslušníkem Policie České republiky. Naposledy byl ustanoven na služebním místě vrchní komisař a působil na Krajském ředitelství policie Ústeckého kraje ve Školním policejním středisku v Teplicích. Dne 23. 12. 2010 utrpěl v areálu tohoto střediska služební úraz, při němž upadl na zledovatělou plochu a poranil si dolní

část zad a pánev. Důsledkem služebního úrazu dlouhodobě pozbyl zdravotní způsobilost k výkonu služby. Žalovaný proto postupoval podle § 42 odst. 1 písm. h) zákona o služebním poměru, a rozhodnutím ze dne 22. 6. 2012, č. j. KR-2674/2012, stěžovatele ze služebního poměru propustil. Toto rozhodnutí se stalo vykonatelným dne 4. 7. 2012. Dne 7. 3. 2013 stěžovatel požádal o náhradu škody za ztrátu na služebním příjmu podle § 103 zákona o služebním poměru a o jednorázové odškodnění podle § 105 tohoto zákona.

[3] Náměstek žalovaného pro ekonomiku (dále jen „správní orgán prvního stupně“) vydal dne 10. 5. 2013 rozhodnutí, kterým jednorázové odškodnění stěžovateli neposkytl. Žalovaný rozhodnutím ze dne 8. 8. 2013 zamítl odvolání stěžovatele a uvedené rozhodnutí potvrdil. Krajský soud v Ústí nad Labem (dále jen „krajský soud“) však následně rozsudkem ze dne 23. 5. 2016, č. j. 15 A 109/2013-59, vyhověl žalobě stěžovatele a rozhodnutí žalovaného i rozhodnutí správního orgánu prvního stupně zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Kasační stížnost žalovaného proti tomuto rozsudku Nejvyšší správní soud (dále též „NSS“) rozsudkem ze dne 18. 1. 2017, č. j. 6 As 146/2016-26, zamítl.

[4] Ani navazující rozhodnutí správního orgánu prvního stupně ze dne 26. 6. 2018, kterým jednorázové odškodnění opětovně poskytnuto nebylo, a následné rozhodnutí náměstka policejního prezidenta pro ekonomiku ze dne 6. 12. 2018 o zamítnutí odvolání v soudním přezkumu neobstála. K žalobě stěžovatele krajský soud posledně uvedené rozhodnutí zrušil rozsudkem ze dne 12. 1. 2022, č. j. 15 Ad 4/2019-106 (dále jen „druhý rozsudek krajského soudu“). Věc vrátil tehdejšímu žalovanému k dalšímu řízení a zavázal jej k odstranění vad dokazování, konkrétně vytykaných nedostatků znaleckých posudků. Tentokrát ale byla úspěšná kasační stížnost žalovaného, které Nejvyšší správní soud vyhověl a rozsudkem ze dne 13. 9. 2023, č. j. 2 As 22/2022-38, zrušil druhý rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Krajský soud vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu rozsudkem ze dne 16. 4. 2024, č. j. 15 Ad 4/2019-203, znovu zrušil rozhodnutí náměstka policejního prezidenta pro ekonomiku a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[5] Ještě po vydání druhého rozsudku krajského soudu žalovaný dne 6. 4. 2022 zrušil rozhodnutí správního orgánu prvního stupně. Ten pak rozhodnutím ze dne 7. 6. 2022, č. j. KRPU-26995-29/ČJ-2017-0400KR-AP, konstatoval nárok stěžovatele na jednorázové odškodnění podle § 105 odst. 1 zákona o služebním poměru (výrok I.), rozhodl o jeho poskytnutí podle § 105 odst. 2 tohoto zákona ve výši 283.008 Kč (výrok II.) a stěžovateli nepřiznal úroky z prodlení z této částky (výrok III.). Žalovaný v záhlaví uvedeným rozhodnutím zamítl odvolání stěžovatele a rozhodnutí správního orgánu prvního stupně potvrdil.

II. Rozsudek krajského soudu

[6] Proti posledně uvedenému rozhodnutí žalovaného podal stěžovatel další žalobu, kterou se domáhal i zrušení výroků II. a III. rozhodnutí správního orgánu prvního stupně. Dále navrhl, aby krajský soud výrokem rozhodl, že žalovaná „je povinna uhradit žalobci zákonný úrok z prodlení z náhrady jednorázového odškodnění od data 05. 07. 2012, nebo od data, o kterém rozhodne soud v tomto řízení, až do výplaty jednorázového odškodnění ve výši 283.008,- Kč, které bylo vyplaceno na účet žalobce dne 17. 10. 2022“, „je povinna uhradit žalobci částku za jednorázové odškodnění odpovídající roku 2022 ve výši 470.041,- Kč a zákonný úrok prodlení do doby úhrady na účet žalobce“ a „je povinna uhradit žalobci částku za jednorázové odškodnění ve

pokračování

výši odpovídající valorizované částce roku vydání nového rozhodnutí a zákonný úrok do doby úhrady na účet žalobce po soudem zrušení napadeného rozhodnutí žalované“.

[7] Krajský soud rozhodl o žalobě napadeným rozsudkem, kterým žalobu podle § 46 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), v části týkající se stanovení povinnosti žalovanému zaplatit stěžovateli požadovaný úrok z prodlení anebo jednorázové odškodnění v jiné než poskytnuté výši odmítl (výrok I.). K takovému rozhodnutí totiž neměl pravomoc. Ve zbytku pak žalobu zamítl (výrok II.) a rozhodl o náhradě nákladů řízení (výrok III.).

[8] Ve shodě s žalovaným dospěl i krajský soud k závěru, že stěžovateli vznikl nárok na jednorázové odškodnění podle § 105 odst. 1 zákona o služebním poměru dne 4. 7. 2012, kdy byl propuštěn ze služebního poměru v důsledku služebního úrazu. Jeho výše byla podle § 105 odst. 2 zákona o služebním poměru stanovena pro rok 2012 částkou 283.008 Kč. Pakliže by bezpečnostní sbor neuhradil jednorázové odškodnění ke dni splatnosti, ocitl by se v prodlení a stěžovateli by vznikl nárok na úroky z prodlení.

[9] Samotné prodlení počíná marným uplynutím okamžiku splatnosti, který však není – na rozdíl od některých jiných institutů – v zákoně o služebním poměru výslovně stanoven. Při jeho posouzení nelze odhlédnout od toho, že zákon o služebním poměru v § 98 a násl. obsahuje komplexní úpravu náhrady škody způsobené bezpečnostním sborem jeho příslušníku, což zahrnuje i rozhodování v řízení o služebním poměru. Pokud u jednorázového odškodnění není splatnost samostatně stanovena, nejde o „mezeru v zákoně“, nýbrž o úmysl zákonodárce. Okamžik splatnosti je podle krajského soudu nutné vztahovat k okamžiku nabytí právní moci, resp. vykonatelnosti rozhodnutí, kterým bylo jednorázové odškodnění stěžovateli přiznáno, neboť žalovaný posuzuje důvod ztráty zdravotní způsobilosti příslušníka až v řízení o jednorázovém odškodnění. To ale znamená, že žalovaný ke dni vydání napadeného rozhodnutí v prodlení s poskytnutím jednorázového odškodnění nebyl. Krajský soud při posouzení splatnosti jednorázového odškodnění neshledal prostor pro analogické použití § 167 odst. 1 zákona o služebním poměru, který stanoví zvláštní úpravu splatnosti pro odchodné a úmrtné.

[10] Závěrem krajský soud vyjádřil pochopení nad rozhořčením stěžovatele ohledně délky správního řízení. Pro případ, že by v příčinné souvislosti s nesprávným úředním postupem správních orgánů vznikla stěžovateli prokazatelná újma, však bylo možné za splnění dalších zákonných podmínek uvažovat o jiném titulu právní ochrany podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (dále jen „zákon o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci“). Důvodnou nebyla ani námitka týkající se systémové podjatosti rozhodujících služebních funkcionářů.

III. Kasační stížnost žalobce

[11] Stěžovatel podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost z důvodů, které podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a), b) a e) s. ř. s., a navrhl jej zrušit a věc vrátit krajskému soudu v dalším řízení. Je přesvědčen, že mu náleží zákonný úrok z prodlení z částky 283.008 Kč od 4. 7. 2012 do zaplacení. Žalovaný svým rozhodnutím uznal svůj dluh co do

výše i času plnění, pročez nemohl být promlčen ani zákonný úrok z prodlení, který stěžovatel uplatnil v průběhu řízení. Úhradou částky 283.008 Kč na účet stěžovatele dne 17. 10. 2022 byla uspokojena jen část jeho pohledávky s tím, že se pořadí plnění dlužníka započte nejprve na náklady spojené s uplatněním pohledávky, dále na úroky z prodlení, poté na úroky smluvní, a nakonec na jistinu dluhu. Žalovaný je tak neustále v prodlení s výplatou dluhu ve výši 283.008 Kč a zákonný úrok z prodlení neustále narůstá.

[12] Krajský soud podle stěžovatele pochybil, jestliže odmítl analogické použití § 167 odst. 1 zákona o služebním poměru s odůvodněním, že by se „[b]ezpečnostní sbor v řízení o jednorázovém odškodnění v zásadě automaticky dostal do prodlení s vyplacením poskytnutého jednorázového odškodnění dle § 105 zákona o služebním poměru“ (bod 42). Při služebním úrazu, jehož důsledkem je propuštění ze služebního poměru, žalovaný vždy řeší ve správních řízeních jak propuštění ze služebního poměru, tak všechny náhrady, které mají být propuštěnému příslušníku v souvislosti se služebním úrazem přiznány. V praxi to znamená, že žalovaný vydává současně s rozhodnutím o propuštění ze služebního poměru také rozhodnutí o jednorázovém odškodnění. Ostatně i žalovaný posunul účinky svého rozhodnutí zpět do roku 2012 a jednorázové odškodnění poskytl ve výši odpovídající tomuto roku. Vyše citovaný závěr krajského soudu vede pouze k tomu, že správní orgány mohou o jednorázovém odškodnění rozhodovat bez jakékoli finanční kompenzace několik let či desetiletí a vycházet z nekvalitních a zmanipulovaných znaleckých posudků. Bezpečnostní sbor mohl a měl rozhodnout o jednorázovém odškodnění již v roce 2012, kdy měl k dispozici znalecký posudek Lékařské fakulty Univerzity Palackého v Olomouci ze dne 31. 7. 2012. Tím by se vyhnul prodlení.

[13] Bez analogického použití § 167 odst. 1 zákona o služebním poměru by se stěžovatel dostal do pozice příslušníka, který byl propuštěn pro nezákonné jednání. Ustanovení § 167 odst. 2 zákona o služebním poměru totiž stanoví, že bývalému příslušníkovi, jehož služební poměr skončil propuštěním podle § 42 odst. 1 písm. d) nebo m) tohoto zákona a je proti němu vedeno trestní řízení, se odchodné a výsluhový příspěvek vyplátí až po pravomocném skončení tohoto řízení, jestliže nebyl odsouzen pro trestný čin spáchaný úmyslně.

[14] Stěžovatel má za to, že mu náleží stejná práva ve vztahu k výplatě zákonného úroku z prodlení jako zaměstnancům ve státní i civilní sféře, jelikož zákon o služebním poměru u náhrad škod ze služebních úrazů odkazuje na zákoník práce a občanský zákoník. K příslušníkům nelze přistupovat rozdílným způsobem, než k jiným státním zaměstnancům či zaměstnancům obecně. Zákon o služebním poměru neupravuje všechny detaily a nepočítá s tím, že správní řízení bude z důvodu nezákonného postupu správních orgánů vedeno deset a více let. Stěžovatel ve prospěch uplatňovaného práva na zákonný úrok z prodlení odkázal také na nález Ústavního soudu ze dne 26. 4. 2021, sp. zn. II. ÚS 2949/20, který podle jeho názoru řešil téměř identickou situaci.

[15] Závěrem stěžovatel shrnul, že zásah do jeho subjektivních práv a právem chráněných zájmů trvá již ode dne propuštění ze služebního poměru. Jako variantu řešení pro případ zrušení nezákonných správních rozhodnutí žalovaného stěžovatel zmínil, že v roce 2022, tedy v době vydání posledního rozhodnutí žalovaného, byla částka jednorázového odškodnění stanovena ve výši 470.041 Kč. Právě tuto částku mohl žalovaný přiznat stěžovateli i v roce 2022 spolu se zákonným úrokem z prodlení do zaplacení. Jinou variantou by bylo použití takové výše jednorázového odškodnění, která by byla aktuální v době

pokračování

vydání nového správního rozhodnutí (v roce 2023 by šlo o částku 498.714 Kč a v roce 2024 o částku 531.131 Kč), a úrok z prodlení do zaplacení. Stěžovatel také informoval, že z procesní opatrnosti podal žádost o přiznání a vyplacení přiměřeného zadostiučinění za nesprávný úřední postup podle zákona o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci.

IV. Vyjádření žalovaného a replika žalobce

[16] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhl žalobu zamítnout. Setrval na svém právním názoru, že při výplatě jednorázového odškodnění nebyl v prodlení. Rozhodnutí žalovaného nabylo právní moci dne 11. 10. 2022 a dne 14. 10. 2022 byla stěžovateli poukázána částka 283.008 Kč.

[17] Odkazuje-li stěžovatel na nálezy Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 2949/20, ten se týkal náhrady za ztrátu na výdělků u státní zástupkyně. Tato náhrada se v souladu s § 18 odst. 6 zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, řídila zákoníkem práce, který se u státních zástupců uplatní podpůrně. Ve správním spise je podrobně popsán rozdíl mezi pracovním úrazem a služebním úrazem v režimu zákona o služebním poměru. Žalovaný se ztotožnil i se závěrem krajského soudu ohledně důvodů pro odmítnutí žaloby.

[18] Na vyjádření žalovaného reagoval stěžovatel replikou. V ní opětovně zdůraznil, že i když žalovaná rozhodla o poskytnutí jednorázového odškodnění až v roce 2022, učinila tak ve výši určené pro rok 2012, aniž by mu kompenzovala prodlevu jeho výplaty přiznáním úroku z prodlení. V dalším podání, označeném jako *Upozornění na porušení práva na spravedlivý proces* (čl. 36 Listiny základních práv a svobod), namítl, že vyjádření žalovaného ke kasační stížnosti vypracovala stejná osoba, která byla pověřena zpracováním podkladů pro rozhodnutí správního orgánu prvního stupně a rozhodnutí žalovaného, jakož i zastupováním žalovaného v řízení o žalobě. Stěžovatel v tom spatřuje porušení zásady nepodjatosti, zásady dvojinstančnosti řízení a práva na spravedlivý proces.

[19] Žalovaný uvedené námitky stěžovatele v dalším vyjádření odmítl. Podrobně vysvětlil proces rozhodování žalovaného ve věcech služebního poměru. V souladu se závazným pokynem policejního prezidenta č. 75/2013 ze dne 12. 4. 2013, kterým se stanoví rozsah pravomoci služebních funkcionářů jednat a rozhodovat ve věcech služebního poměru příslušníků Policie České republiky (personální pravomoc), byla stěžovatelem označená osoba pověřena přípravou podkladů (zpracováním spisu) v řízení před správním orgánem prvního stupně, jakož i přípravou předložení odvolání žalovanému jako odvolacímu orgánu. Samotné rozhodnutí však v prvním stupni vydal náměstek žalovaného a v odvolacím řízení žalovaný. Protože se pověřená osoba na rozhodování žalovaného nijak nepodílela, nebyla porušena zásada dvojinstančnosti ani zásada nepodjatosti. Stěžovatel navíc vznesl námitku podjatosti v rozporu s § 14 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, opožděně.

V. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[20] Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost je přípustná, byla podána osobou k tomu oprávněnou, včas a z důvodů, které zákon připouští. Stěžovatel má vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon

advokacie (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Bylo tak možné přistoupit k přezkumu napadeného rozhodnutí v mezích rozsahu kasační stížnosti a v ní uplatněných důvodů, jakož i případných vad řízení, ke kterým je třeba přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[21] Kasační stížnost není důvodná.

[22] Napadeným rozsudkem bylo rozhodnuto o žalobě stěžovatele ve věci jednorázového odškodnění, na které mu vznikl nárok podle § 105 odst. 1 zákona o služebním poměru. Stěžovatel tvrdí, že přiznaná částka nezohledňuje dobu, která uplynula od zániku jeho služebního poměru do vydání rozhodnutí žalovaného, a navrhl různé varianty řešení vzniklé situace. Zjednodušeně řečeno, žalovaný by měl v dalším řízení buď poskytnout jednorázové odškodnění ve výši odpovídající roku, v němž rozhodl, nebo by měl stěžovateli přiznat úrok z prodlení, který by se odvíjel ode dne jeho propuštění ze služebního poměru. Stěžovatel v tomto ohledu uplatňuje dvě stěžejní námitky. První spočívá v tom, že krajský soud měl při posuzování nároku stěžovatele analogicky použít § 167 odst. 1 zákona o služebním poměru, podle něhož *„odchodné a úmrtné se vyplácí jednorázově do 30 dnů ode dne skončení služebního poměru“*. Druhá se týká možnosti podpůrného použití zákoníku práce a občanského zákoníku.

[23] Podle § 42 odst. 1 písm. h) zákona o služebním poměru *„[p]říslušník musí být propuštěn, jestliže podle lékařského posudku poskytovatele pracovnělékařských služeb dlouhodobě pozbyl zdravotní způsobilost k výkonu služby, s výjimkou zdravotních důvodů souvisejících s těhotenstvím“* (před 1. 4. 2012, kdy nabyl účinnosti zákon č. 375/2011 Sb. novelizující toto ustanovení, šlo o lékařský posudek *„zdravotnického zařízení“*). Na toto ustanovení navazuje zákonná úprava nároku na jednorázové odškodnění. Již opakovaně zmíněný § 105 odst. 1 zákona o služebním poměru stanoví, že *„[j]ednorázové odškodnění ve výši 230 000 Kč se poskytne příslušníkovi, jehož služební poměr skončil podle § 42 odst. 1 písm. h) v důsledku služebního úrazu nebo nemoci z povolání“*. Na něj navazující § 105 odst. 2 zákona o služebním poměru toto pravidlo doplňuje tak, že *„[j]ednorázové odškodnění se každoročně zvyšuje poměrně k navýšení průměrné nominální měsíční mzdy fyzických osob v nepodnikatelské sféře dosažené podle zveřejněných údajů Českého statistického úřadu za předminulý kalendářní rok“*.

[24] Nejvyšší správní soud připomíná svůj závěr, že i když služební orgán vydá rozhodnutí o propuštění příslušníka ze služebního poměru podle § 42 odst. 1 písm. h) zákona o služebním poměru, toto rozhodnutí ještě neznamená, že dotčenému příslušníkovi vznikl nárok na jednorázové odškodnění podle § 105 odst. 1 tohoto zákona. Uvedený nárok je předmětem samostatného řízení. V něm služební orgán nezkoumá jen to, zda služební poměr skončil podle § 42 odst. 1 písm. h) zákona o služebním poměru, ale také důvod pozbytí zdravotní způsobilosti k výkonu služby, tedy zda jde o důsledek služebního úrazu nebo nemoci z povolání (srov. rozsudek NSS č. j. 6 As 146/2016-26). Existence tohoto řízení za situace, kdy zákon nestanoví něco jiného, opodstatňuje závěr, že nárok na jednorázové odškodnění se nemohl stát splatným dříve, než o něm bylo pravomocně rozhodnuto, případně, než se stal vykonatelným. Tím je ovšem vyloučeno, aby žalovaný při rozhodování o tomto nároku přiznal dotčenému příslušníkovi úroky z prodlení spojené s včasným nezaplacením jednorázového odškodnění, neboť před vydáním jeho rozhodnutí žádné prodlení nemohlo nastat.

pokračování

[25] Krajský soud nepochybil ani tím, že odmítl úvahu o analogickém použití § 167 odst. 1 zákona o služebním poměru. Takové analogii brání, že o nároku na jednorázové odškodnění podle § 105 zákona o služebním poměru musí být rozhodnuto, zatímco nárok na odstupné a úmrtné vzniká již na základě jiné právní skutečnosti (skončení služebního poměru, smrt příslušníka). Právě od ní lze odvíjet lhůtu 30 dnů, v níž má být nárok uspokojen. Sám stěžovatel si navíc v souvislosti s námitkou analogického použití § 167 odst. 1 zákona o služebním poměru protirečí, tvrdí-li na jedné straně, že se o propuštění ze služebního poměru a jednorázovém odškodnění rozhoduje současně, na straně druhé však dodává, že o jednorázovém odškodnění mohlo být rozhodnutí poté, co měl žalovaný k dispozici relevantní znalecký posudek. Tento znalecký posudek byl vydán až dne 31. 7. 2012, tedy necelý měsíc od propuštění stěžovatele ze služebního poměru.

[26] Na uvedeném posouzení nic nemění ani srovnání se situací předvídanou v § 167 odst. 2 zákona o služebním poměru, který je zvláštní úpravou vůči odstavci 1 tohoto ustanovení a upravuje odlišnou splatnost některých nároků bývalého příslušníka s ohledem na trestní řízení vedené proti němu. Žádná takováto zákonná překážka totiž při rozhodování o jednorázovém odškodnění nevzniká. Délka řízení ve věci jednorázového odškodnění, stejně jako jakéhokoli jiného správního řízení, pouze může být ovlivněna tím, že rozhodnutí správního orgánu neobstojí v soudním přezkumu a ve věci tak musí být rozhodováno znovu.

[27] Jde-li o námitku, že krajský soud měl v posuzované věci podpůrně použít zákoník práce a občanský zákoník, stěžovatel ji rozvedl v tom smyslu, že „[m]u v pozici bývalého příslušníka bezpečnostního sboru, který utrpěl škodu na zdraví v důsledku služebního [...] úrazu náleží stejná práva ve vztahu k výplatě zákonného úroku z prodlení jako u zaměstnanců ve státní i civilní sféře, jelikož [zákon o služebním poměru] v případě náhrad škod ze služebních úrazů odkazuje na zákoník práce a občanský zákoník“. Tato námitka je formulována velmi obecně. Vůbec z ní není zřejmé, jaká konkrétní ustanovení těchto zákoníků měla být použita a jaký vliv mělo mít tvrzené pochybení na zákonnost napadeného rozsudku. V obecné rovině k ní lze uvést, že zákon o služebním poměru stanoví komplexní úpravu odpovědnosti bezpečnostního sboru za škodu způsobenou příslušníkovi (např. usnesení zvláštního senátu zřízeného podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, ze dne 19. 6. 2019, č. j. Konf 13/2018-19, body 27 až 29). To, že neobsahuje určité dílčí pravidlo odškodňovacího procesu, může být s ohledem na zvláštnosti služebního poměru záměrem. Rozhodně to bez dalšího neznamená, že by se měl podpůrně nebo analogicky použít občanský zákoník nebo zákoník práce. Jejich podpůrné použití zákon o služebním poměru ani nepředpokládá. Služební poměr je institutem veřejného práva, a nikoli práva soukromého (srov. rozsudek NSS ze dne 30. 10. 2003, č. j. 6 As 29/2003-97, č. 415/2004 Sb. NSS).

[28] Krajský soud přesto nevyloučil možnost, aby se občanský zákoník analogicky uplatnil při řešení některých právních otázek souvisejících s prodlením při plnění podle zákona o služebním poměru (bod 39 napadeného rozsudku, který odkazuje na rozsudek NSS ze dne 21. 1. 2016, č. j. 6 As 75/2015-17, č. 3383/2016 Sb. NSS). Sám dokonce připustil, že neuhradil-li by bezpečnostní sbor jednorázové odškodnění včas, tedy v den, kdy nastala jeho splatnost, ocitl by se v prodlení a stěžovateli by vzniklo právo na úroky z prodlení (bod 40 napadeného rozsudku). Toto právo ale v době rozhodování žalovaného vzniknout nemohlo, neboť jednorázové odškodnění se stalo splatným teprve okamžikem právní moci rozhodnutí o jeho poskytnutí. Za této situace je bez významu i poukaz stěžovatele na nález Ústavního

soudu sp. zn. II. ÚS 2949/20. Ten se navíc právem na úroky z prodlení zabýval v souvislosti se zánikem funkce státního zástupce podle zákona o státním zastupitelství, který, jak uvedl žalovaný ve svém vyjádření, podpůrné použití zákoníku práce výslovně připouští. Uvedené námitky jsou proto nedůvodné a nijak nezpochybňují zákonnost výroků II. a III. napadeného rozsudku.

[29] Námitku porušení zásady nepodjatosti, zásady dvojinstančnosti řízení a práva na spravedlivý proces v souvislosti s úkony osoby pověřené přípravou podkladů, uplatnil stěžovatel poprvé až v řízení o kasační stížnosti. Ačkoli v žalobě vznesl obecnou námitku podjatosti, ta byla formulována značně neurčitě a směřovala obecně proti podjatosti služebního funkcionáře, který ve věci rozhoduje. V samotné žalobě ani v pozdějším vyjádření stěžovatel námitku podjatosti podle § 14 odst. 6 správního řádu směřující proti uvedené osobě nevznesl, přestože tak mohl učinit. Jde tudíž o nepřipustnou námitku podle § 104 odst. 4 s. ř. s., kterou se Nejvyšší správní soud nemohl zabývat (stejným způsobem se vypořádal s totožnou námitkou stěžovatele i v rozsudku ze dne 18. 6. 2025, č. j. 21 As 17/2025-75, bod 37; tento rozsudek se týkal výše zmíněného nároku téhož stěžovatele na náhradu škody za ztrátu na služebním příjmu podle § 103 zákona o služebním poměru).

[30] Stěžovatel jako důvod kasační stížnosti uvedl také „*nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu*“, která by se mohla týkat výroku I. napadeného rozsudku. Nijak však nekonkretizoval, v čem tuto nezákonnost spatřuje. Pouze zmínil, že upozornil krajský soud na „*alternativy*“ ke zrušení nezákonných správních rozhodnutí žalovaného, což nijak neobjasňuje podstatu tvrzené nezákonnosti. Na takto obecné tvrzení nelze podrobněji reagovat, natožpak mu přisvědčit.

[31] Tvrzení stěžovatele, že žalovaný mohl (alternativně) přiznat jednorázové odškodnění ve výši určené pro rok, v němž rozhodl, nijak nezpochybňuje zákonnost právního názoru krajského soudu, že výše jednorázového odškodnění se odvíjí od toho, jak byla stanovena pro rok, v němž služební poměr zanikl. Stěžovatel nerozporuje, že nárok na poskytnutí jednorázového odškodnění mu vznikl v konkrétní výši okamžikem skončení služebního poměru, pouze se zamýšlí nad možnostmi, které by mohly vést ke kompenzaci toho, že jednorázové odškodnění mu bylo poskytnuto až po 10 letech. Nejvyšší správní soud se tudíž tímto právním názorem dále nezabýval. Pouze připomíná, že stěžovatel se podle svých tvrzení sám domáhá vůči státu náhrady škody způsobené postupem v řízení ve věci jednorázového odškodnění, a to podle zákona o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci.

VI. Závěr a náklady řízení

[32] Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou a nezjistil ani žádnou z vad, ke které by musel přihlídnout z úřední povinnosti. Kasační stížnost proto zamítl podle § 110 odst. 1 věty poslední s. ř. s.

[33] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalobkyně neměla úspěch ve věci, a tudíž nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný měl ve věci plný úspěch, nevznikly mu však žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti, protože se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává.

pokračování

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. listopadu 2025

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu